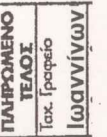

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 143

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

Κωδικός 2217

Στο φύλλο αυτό του Οκτωβρίου πρέπει να καταγράφουμε κάτι από τη μνήμη του '40, κάτι από το ΟΧΙ εκείνης της εποχής. Η ιστορία και τα γεγονότα του πολέμου εκείνου, έδωσαν το προνόμιο στην επαρχία μας να αποτελέσει τον προμαχώνα του Έθνους. Και το Ανεξάρτητο Τάγμα Δελθινακίου να απαντήσει με το πρώτο Πολεμικό ΟΧΙ, στις 6 το πρωί στις 28 Οκτωβρίου 1940. Σαν εγερτήριο σάλπισμα ακούστηκε την ώρα εκείνη η ανατίναξη της γέφυρας Γκόλα, που ανέκοψε την προέλαση των Ιταλικών τανκς και μηχανοκίνητων. Αυτό, το πρώτο πολεμικό ΟΧΙ, το μπουρλότο ενάντια στους εισβολείς απλώθηκε από τη Μουργκάνα μέχρι τη Νεμέρτσικα στα τμήματα προκαλύψεως του Τάγματός μας και των κατοίκων των χωριών μας. Είναι μια ανάμνηση που τρέχει ακόμη στα θυνά και τα λαγκάδια μας σαν μύθος, σαν ιστορική παράδοση και σαν πολιτιστική κληρονομιά.

ΓΙΑ ΤΟ ΟΧΙ

Δυστυχώς, δεν σταθήκαμε με σεβασμό απέναντι σε αυτή την παρακαταθήκη και στην ιστορία του

Ανεξάρτητου Τάγματος Πωγωνίου, του δικού μας Τάγματος, για έναν αντάξιο εορτασμό εκεί που ακούστηκε το πρώτο πολεμικό ΟΧΙ. Δεν το διεκδικήσαμε και δεν το τιμήσαμε. -Ούτε με ένα μνημόσυνο στους πεσόντες συμπατριώτες μας, και είμαστε θεατές αυτής της καρικατούρας του αεριωθούμενου μπροστά σε ένα αμφιλεγόμενο μνημείο διεθνιστικής έμπνευσης, που έπνιξε και απαξίωσε μια αναμνηστική πλάκα στην οποία έστησαν τοπική αυτοδιοίκηση και πολιτιστικοί φορείς τον Χάνι Δελθινάκι, έδρα του Ανεξάρτητου Τάγματος Δελθινακίου, του δικού μας Τάγματος του Πωγωνίου, των δικών μας παιδιών, που πολέμησαν τότε. Σε χώματα Πωγωνήσια, στα κράσπεδα της Βήσσανης, έπεσε και ο Διοικητής του Τάγματός μας Τζανής Αλεβιζάτος στην προέλαση του στρατού μας απελευθερώνοντας τα χωριά μας. Ας το ξανασκεφθούμε αυτό το χρέος μας.

ΣΧΟΛΙΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

Γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο μας για τα «ψώνια στο Αργυροκαστρο, και αναφερθήκαμε στη παλιά παράδοση που οι Πωγωνήσιοι έκαναν τις περισσότερες συναλλαγές με Αργυρόκαστρο και τις εισαγωγές αγαθών από το λιμάνι των Αγίων Σαράντα. Τονίσαμε ότι τα σύνορα και οι φραγμοί πέφτουν σιγά-σιγά και η προοπτική της ένταξης της Αλβανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ξαναδημιουργεί εκείνες τις συνθήκες επικοινωνίας ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών που παραδοσιακά συνδέονται με την μεγαλύτερη ανάπτυξη της επαρχίας μας. Αυτή η πορεία είναι πλέον δρομολογημένη, και στην πράξη τα σύνορα είναι ανοιχτά. Σε ημερίδα που έγινε στα Γιάννενα για το εμπόριο και την δραστηριοποίηση επιχειρήσεων επισημάνθηκε αυτή η προοπτική. Είναι ένας βασισμένος και για τους Πωγωνήσιους επιχειρηματίες που διαθέτουν εμπορική και επιχειρηματική «μυτη»! Παράλληλα έρχεται μια διαπίστωση που είναι προς την ίδια κατεύθυνση. Όπως φαίνεται από χρόνο σε χρόνο όλο και περισσότεροι Έλληνες, ιδιωτικά ή με οργανωμένες εκδρομές, επισκέπτονται τον πέραν των συνόρων χώρο, τα χωριά της Δερόπολης, το Αργυρόκαστρο, το Τεπελένι, τους Αγίους Σαράντα, τη Χειμάρρα, το Βουθρωτό και τις τουριστικές ακτές, με ημερήσιες, διήμερες ή και πολυήμερες επισκέψεις. Και μερικοί δικοί μας, μεμονωμένα ή με πούλμαν επιχειρούν τέτοιες εξόδους των συνόρων. Οι Αλβανοί μάλιστα σε αυτές τις περιπτώσεις έχουν απλοποιήσει τις συνοριακές διατυπώσεις.

Από την παράδοσή για το μέλλον φαίνεται να έρχεται αυτό το φαινόμενο, έτσι που με βεβαιότητα θα φθάσουμε στην εποχή που οι Πωγωνήσιοι θα κάνουν τα ψώνια τους στο Αργυρόκαστρο! Η Αλβανία πατάει το «πατάκι» του Μεγάρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια είσοδος, και σύντομα δεύτερη, θα είναι από τις λεωφόρους του Πωγωνίου! Κακαβιάς και Δρυμάδων.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ
ας ξεκινήσουμε ένα κίνημα
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
του Πωγωνίου

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ 1»!

Με τον χρόνο που σε ένα μήνα κλείνει, συμπληρώνονται δέκα χρόνια διαχείρισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Καποδιστριακό σχέδιο. Είναι πολλά δέκα χρόνια, και κάποιος πρέπει να κάνουν ένα απολογισμό της πορείας αυτού του τόσο φιλόδοξου προγράμματος. Βέβαια έγιναν αρκετά έργα, εξωραϊστικά, με πολλά, πλακόστρωτα, καλντερίμια, τροχοποιίες, ασφαλτικά και πολλά...φώτα! Τα χωριά μας ομόρφηναν. Οι υδρεύσεις όμως δεν βελτιώθηκαν σημαντικά. Και κάπου χτύπησε και η λειψυδρία. Άλλοτε η ύδρευση ήταν πάντοτε σε πρώτη προτεραιότητα της διοίκησης «παλαιού τύπου»! Στα σκουπίδια η κατάσταση δεν είναι και τόσο ικανοποιητική. Οι δρόμοι και μέσα στα χωριά μας και στα κράσπεδα του κοινοτικού και επαρχιακού δικτύου η εικόνα είναι αποκρουστική, ενώ κάποιες περιοχές φέρουν τα ορατά ίχνη ανέλεγκτων σκουπίδο-τοπων. Το θέμα είναι βέβαια και περιβαλλοντικό, και αυτό αποτελεί έναν τομέα όπου σχεδόν δεν εκδηλώθηκε κάποια ιδιαίτερη φροντίδα. Οι ανέλεγκτες υλο-τομίες, είναι μια πλευρά της αδιαφορίας για το περιβάλλον, και η ενταγμένη μεγάλη περιοχή της επαρχίας μας στο πρόγραμμα NATURA 2000 έμεινε ανυποστήρικτη χωρίς καμία προσπάθεια προστασίας και προώθησης. Στα δέκα αυτά χρόνια και με τόσα ειδικά προγράμματα, μεγάλα κονδύλια, ειδικούς αναπτυξια-κούς νόμους και γενναίες επιδοτήσεις δεν έγιναν κάποιες επενδύσεις και δεν δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας, εκτός βεβαίως από τους διορισμούς στους ΟΤΑ, που είναι αμφιλεγόμενης αναπτυξιακής συνιστώσας. Ένας ιδιαίτερος τομέας που είναι η Πολιτιστική μας παράδοση και τα Μνημεία μας δεν γνώρισαν ιδιαίτερη φροντίδα και έφθασε να κινηθεί η Νομαρχία για να σώσει τα Μοναστήρια μας. Κανένα πρόγραμμα αναδείξεως των μνημείων μας δεν τέθηκε σε εφαρμογή.. Μικρές παρατηρήσεις με καλή πρόθε-ση και καλόπιστη κριτική στα όμορφα μεν χωριά μας αλλά χωρίς πνοή!

(από το υπό έκδοση θιθλίό μου για τα γεγονότα του 1940-41 στο Πωγωνί)

Η μαρτυρία του Γιώργου Σιέμπενου
(όπως την αφηγήθηκε την Κυριακή 28 Οκτωβρίου 2007 στο Περι-στέρι Πωγωνίου, μετά το καθιε-ρωμένο μνημόσυνο)

Ο Γιώργος ήταν τότε 5 χρό-νων και στη μνήμη του χαράχτη-καν βαθιά και οι σκηνές εκείνης της ημέρας, των πρώτων ωρών του πολέμου, οι οποίες δεν έσβησαν ποτέ και τον συνοδεύουν σε όλη του τη ζωή. Μας αφηγήθηκε με απλότητα τα γεγονότα:

«Ήμουν τότε, το 1940, πέντε χρονών. Τον πρωί στις 28 Οκτω-βρίου 1940, που άρχισε ο πόλε-μος και τον ακούγαμε από τα ξημερώματα, ο πατέρας μου Ηλίας και η μάνα μου Ευτυχία ήταν στη Ζαραβίνα (Λίμνη) όπου είχαν πάει γιατί γιόρταζε του Αγίου Δημητρίου κάποιος δικός

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ. Μια ακόμη μαρτυρία από τις πρώτες ώρες του ΟΧΙ

μας. Μόλις άρχισε ο πόλεμος και ακούγονταν οι κανονιές, έφυγαν αμέσως με το ξημέρωμα από τη Λίμνη για να έρθουν στο χωριό μας το Περιστέρι να μας μαζέ-ψουν εμάς τα παιδιά τους.

Κατά τις 9 έφθασαν στο χωριό και αμέσως πήγαμε όλοι μαζί κάπου 30 άτομα να κρυφτούμε στη σπηλιά της Βέρως που ήταν στο λάκκο και απέναντι από το Μοναστήρι της Μέγγουλης, την οποία χρησιμοποιούσαν για απο-θήκη χόρτου. Έβγαλαν το χορτά-ρι και κουρνιάσαμε μέσα όλοι. Σε λίγο, θάταν κάπου 9 η ώρα, απέ-ναντι φάνηκαν οι Ιταλοί έστησαν ένα πολυβόλο, και, νομίζοντας ότι στη σπηλιά ήταν στρατιώτες έριξαν τρεις ριπές, και σταμάτη-

σαν όταν κατάλαβαν ότι ήταν γυναίκοι. Στη σπηλιά έγινε ο θρήνος. Εννιά νεκροί και τέσσε-ρις τραυματίες. Εμείς, η οικογέ-νεια, όπως είμασταν μαζί και αγκαλιασμένοι, οι Ιταλικές σφαί-ρες χτύπησαν, θανάσιμα τον πατέρα και την αδελφή μου Αικα-τερίνη. Τραυματίστηκαν στο χέρι την μάνα μου. Όσοι σώθηκαν και οι τραυματίες βγήκαμε τρομαγ-μένοι και αλλόφρονες από τη σπηλιά και πήγαμε στα σπίτια. Τη μάνα μου και μένα μας πήγαν στο σπίτι του Σίλη που και αυτός ήταν τραυματισμένος στο πόδι. Είχα βγει στο αλώνι με τα κυάλια να δει τί γίνεται και εκεί τον χτύπη-σαν οι Ιταλοί.

Μια ομάδα Ιταλών που έφθασε

στο χωριό και είδε τα αίματα και τους τραυματίες, θυμάμαι που έλεγαν: πο - πο - πο!

Την ίδια μέρα ή την επόμενη ήρθαν στο σπίτι Ιταλοί γιατροί, περιποιήθηκαν τους τραυματίες και μας έφεραν κονσέρβες, γαλέ-τες, σοκολάτες, μαρμελάδες και άλλα φαγώσιμα αγνώστα σε μας. Και τις άλλες μέρες ερχόταν για να κάνουν αλλαγές στα τραύμα-τα».

Είναι μια αφήγηση που συγκλονίζει. Μια παράπλευρη ιστορία του πολέμου που έμεινε στην αφάνεια για τους πολλούς. Εκεί στο Περιστέρι, Πωγωνίου, πάνω από τη σπηλιά της Βέρως, στο φρούδο του λόφου, και απέναν-τι από το παλιό Μοναστήρι, έστησαν οι Περιστεριώτες ένα απείρητο μνημείο, μια στήλη με τα ονόματα των εννέα φονευθε-ντων κατοίκων του χωριού την πρώτη μέρα του πολέμου, τις πρώτες ώρες, 9 π.μ., της Ιταλι-

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ.

Μια ακόμη μαρτυρία από τις πρώτες ώρες του ΟΧΙ

Συνέχεια από την 1η σελ.

κής εισβολής. Ίσως είναι τα πρώτα θύματα του αμάχου πληθυσμού, μια μεγάλη θυσία αίματος του Πωγωνίου, που μέχρι εκείνη την ώρα δεν είχε πλήξει τους μαχητές της προκάλυψης που συμπύσσωναν κανονικά.

Εκεί στο Περιστέρι, κάθε 28η Οκτωβρίου, πριν γιορτάσουν πανηγυρικά την Εθνική επέτειο, κάνουν στο ιστορικό Μοναστήρι της Μέγγουλης, ένα σεμνό μνημόσυνο για αυτά τα θύματα, χρέος και μνημοσύνη. Ο Γιώργος Σιέμπενος είναι από τους τελευταίους επιζώντες αυτής της τραγικής ιστορίας. Βρέθηκε εκεί πάλι προσκυνητής στις 28 Οκτωβρίου 2007 για να μου αφηγηθεί επί τόπου αυτήν την ιστορία και να την καταγράψω σε αυτό το βιβλίο.

Αν θέλουμε να ψυχογραφήσουμε αυτό το γεγονός, βρίσκουμε την τραγικότητά του στη πορεία των γονιών του, Ηλία και Ευτυχίας, από τη Λίμνη προς το Περιστέρι, όπου σπεύδουν αλλόφρονες από την πρώτη ώρα του πολέμου να μαζέψουν, να προστατεύσουν, τα παιδιά τους.

Είναι μια πορεία προς τη φωτιά, αφού ήδη όλη η περιοχή από το Χάνι Δελβινάκι που ήταν η Διοίκηση του Ανεξάρτητου Τάγματος Δελβινάκι μέχρι το τελευταίο φυλάκιο, βάλλεται δραστηρικά από το Ιταλικό πυροβολικό. Λέγεται ότι εκείνες τις ώρες έπεσαν πάνω από 2000 οβίδες στην περιοχή. Αυτή η πορεία των γονιών του Γιώργου μέσα στην κόλαση του Ιταλικού πυρός, έχει όλη την τραγικότητα του πολέμου εκείνου για τους κατοίκους των χωριών. Άλλοι έφευγαν να κρυφτούν, σε «Γούβες» και «Λακώματα» ή πορεύονταν προς το Καλπάκι, και εκείνοι, οι γονείς του Γιώργου, μέσα στη φωτιά του πολέμου πηγαίνουν στο Περιστέρι για τα παιδιά τους. Και η συγκλονιστικότερη κατάληξη, να φονευθεί ο πατέρας και η θυγατέρα και να τραυματιστεί η μητέρα εκεί μέσα στη σπηλιά όπου κούρνιαζαν σφιχταγκαλιασμένοι. Η φρίκη του πολέμου, στις πρώτες ώρες. Μια ακόμη παράπλευρη ιστορία του πολέμου του 1940, που δεν βρίσκεται σε Ημερήσιες Διαταγές και Ανακοινωθέντα των επιτελείων, χωρίς λογοτεχνικές διασκευές και ποιητικές ρίμες.

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΓΑΜΟΣ

Στον Ιερό Ναό του Αγίου Ιωάννη στο Μπισδουνάκι Ιωαννίνων τέλεσαν τους γάμους τους ο Βασίλης του Πέτρου και της Σοφίας Τόμου από την Πωγωνιανή και η Χρύσα του Παντελή και της Λευκοθέας Παπαβασιλείου. Κουμπάροι ο Ευθύμιος και η Βάσω Μπακάρα. Ακολούθησε τραπέζι στο Crystal Palace Ιωαννίνων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Κάτω Μερόπης ευχαριστεί την οικογένεια του εκλιπόντος **Αλέξανδρου Παπακώστα** για την ευγενική προσφορά στην εκκλησία του χωριού μας για τις άμεσες και λειτουργικές ανάγκες της στο 40ήμερο μνημόσυνο που τελέστηκε στις 2-11-2008 στο χωριό. Ευχόμαστε ολόψυχα το χόμα να είναι ελαφρό για τον σύζυγο, πατέρα και άριστο πατριώτη.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στην **Ιωάννα Χατζηγιάννη** που ανέλαβε το έργο Δικαστικού Επιμελητή
Οι παππούδες Γεώργιος και Χρυσούλα Τζήμα

CD ME ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας του επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα «ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»
*κυκλοφόρησε CD με Πωγωνήσια και άλλα τραγούδια του Βασίλη Κέγκου
* Συνεχίζει να κυκλοφορεί και το CD της Αδελφότητας Μεροπαίων Θεσσαλονίκης με τον Πέτρο Λούκα και πανηγυριώτικα τραγούδια.
* Κυκλοφόρησε CD με Πωγωνήσια πολυφωνικά τραγούδια από τους Δολιώτες.

ΠΕΝΘΗ

Η Αδελφότητα Κάτω Μεροπαίων, για το θάνατο του εκλεκτού χωριανού και στελέχους της **Αλέκου Παπακώστα** αποφασίζει:

Εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια στην οικογένεια του μεταστάντος.

Να διαθέσει το ποσόν των 50 Ευρώ στην Εκκλησία του χωριού μας Ευαγγελίστρια αντί στεφάνου.

Να δημοσιευθεί το παρόν στη ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ
Ο Πρόεδρος
Κων. Καλλιάρεκος
ο Γεν. Γραμματέας
Γρηγ. Ζώης

ΘΑΝΑΤΟΙ

* Απεβίωσε στα Ιωάννινα ο **Γεώργιος Τζίμος** από την Πωγωνιανή 82 ετών.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ
2657-0-

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Κεφαλοβρύσου	41210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22006
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Θήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	51624
Ιατρείο Κεφαλ/σου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελ/κίου	22216
	22365
Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης	
Δελβινάκιου	22085-22086
Αστυνομία Θήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νής	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344
Τελωνείο Δρυμάδων	31050

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Ανω Πωγωνίου	(26570) 41206
	ΦΑΞ - 41206
Δελβινάκιου	(26570) 22204
	ΦΑΞ - 22444
Κοιν. Λάδωνας	(26570) 51667
Κοιν. Πωγωνιανής	(26570) 31227

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ο κάμπος του Ξηροβάλτου - Το μεγάλο ντερένι του Πωγωνίου» Μια σύνθετη εργασία για το πέρασμα του Ξηροβάλτου
2. Κων. Χρ. Κωστούλα «Γνωρίμια με την Πωγωνιανή» Ένας μικρός οδηγός με ιστορικά και άλλα στοιχεία για την Πωγωνιανή
3. «Πωγωνιακά» Ανατύπωση του σπάνιου αυτού βιβλίου του Ι. Λαμπριδι που πρωτοεκδόθηκε το 1889
4. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 1 Θέματα: Αρχαιολογία-Ιστορία-Λαογραφία-Πεζογραφία-Ποίηση-Ερευνα-Στατιστικά-Βιβλιογραφία-Τοπωνύμια κ.α.
5. «Φωτογραφικά Λεύκωμα Πωγωνίου» Σειρά 1 Ένα 16σέλιδο μεγάλο σχήματος 20Χ28, με 16 σπάνιες φωτογραφίες Πωγωνίου
6. Κων. Χρ. Κωστούλα «Η μάνα μολογεί κι εγώ γράφω» Μια καταγραφή αφηγήσεων με τοπικές ιστορίες, κοινωνική και αγροτική ζωή, έθιμα, προλήψεις, δοξασίες μιας εποχής στο Δολό και αλλού.
7. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 2 Θέματα: Ερευνα-Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Στατιστικά-Τοπωνύμια-Φωτογραφία
8. «Πωγωνιανή» Φωτογραφική αναδρομή 100 χρόνων
9. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ενα παδί του '40 θυμάται» Ένα «παιδικό ρεπορτάζ» ενθύμιας από τον πόλεμο του '40
10. Κων. Χρ. Κωστούλα «Οι ειδησεογράφοι του Γένους» Μια καταγραφή ενθυμίων στα εκκλησιαστικά βιβλία του Φαραγγίου
11. Κων. Χρ. Κωστούλα «Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπάτων (Μερόπης) Πωγωνίου» Μια καταγραφή πληροφοριών για την εκπαίδευση των παιδιών των Ρομπάτων.
12. Αχ. Βοζιάρη: «Ενα άλλο παιδί του '40 θυμάται από την Ιταλοκρατούμενη πλευρά»
- 12Α. Αχ. Βοζιάρη: «Η δεύτερη δεκαετία της ζωής μου»
13. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 3
14. Κων. Χρ. Κωστούλα: «Το δικό μου κανίσι»
15. Ενθυμήσεις του Μάνθου Μάρη Σχολία - σημειώσεις Κων. Χρ. Κωστούλα
17. Κων. Χρ. Κωστούλα: Γεώργιος Πανταζίδης.
19. Γ. Λεκάκη: Το ημερολόγιο ενός λοχία από τη Μερόπη
20. Κων. Χρ. Κωστούλα: Οι Ραφτάδες των Ρομπάτων
21. Κων. Χρ. Κωστούλα: Το θέατρο στο Πωγώνι

Για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ μας - Λιγότερα σκουπίδια

ΔΡΟΜΟΙ ΓΙΑ ΧΑΣΙΣΙΑ

ΜΕ ΜΟΥΛΑΡΙ ΕΦΕΡΑΝ ΧΑΣΙΣ

• Τέσσερις Αλβανοί είχαν φορτώσει σε μούλαρι σάκους με 105,2 κιλά χασίς. Έγιναν αντιληπτοί στο χώρο του ΚΤΕΟ Κακαβιάς με αποτέλεσμα να συλληφθεί ο ένας, ενώ οι άλλοι τρεις κατάφεραν να διαφύγουν. Σε άλλο περιστατικό κοντά στο Κρυονέρι εντοπίστηκε ΙΧ, το οποίο εγκατέλειψε ο οδηγός για να αποφύγει τη σύλληψη, μέσα στο οποίο βρέθηκαν 61 κιλά χασίς. Στο πρώτο περιστατικό από εκπαιδευτικό του όπλου του αστυνομικού τραυματίστηκε ελαφρά ο αλλοδαπός.

ΒΡΗΚΑΝ ΣΑΚΟΥΣ ΜΕ 61 ΚΙΛΑ ΧΑΣΙΣ!..

• Τρεις σάκους με χασίς συνολικού βάρους 61,5 κιλών βρήκαν Συνοριακοί Φύλακες του Α' ΤΣΦ Δελβινάκιου, στη θέση «Μπουνα». Πιθανολογείται, ότι οι σάκοι εγκαταλείφθηκαν στο σημείο αυτό από την περασμένη Δευτέρα, όταν στην ευρύτερη περιοχή εντοπίστηκαν και καταδιώχθηκαν άγνωστα άτομα δίχως να συλληφθούν.

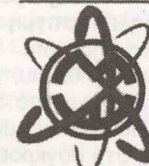
ΥΛΟΤΟΜΟΥΝ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΚΟΥΦΙΚΑ

Φίλοι που έκαναν μια βόλτα στα δάση μας και συγκεκριμένα στη περιοχή του εξακλήσιου Παλαιούργου Αγίου Χαράλαμπος, στην πλαγιά του Κουτσόκρνανου, διεπίστωσαν υλοτομίες και στα γύρω βακούφικα παλαιά δρυόδεντρα. Και βέβαια το γεγονός αυτό, της έλλειψης σεβασμού στα ιερά προσκυνήματα και το περιβάλλον, προκαλεί δυσάρεστες σκέψεις για την τύχη των δρυοδασών της περιοχής μας. Να σημειωθεί ότι η περιοχή που αναφέρουμε είναι μέσα στα όρια του NATURA 2000, αλλά και του ευρύτερου προγράμματος «Πίνδος», όπως ανακοινώθηκε από το 2007 και για το οποίο συντάσσεται ειδική μελέτη. Ο Δήμος Άνω Πωγωνίου, στην περιοχή του οποίου υπάγεται η περιοχή, δυστυχώς δεν δείχνει κάποιο ενδιαφέρον, για το περιβάλλον και τις ενεργούμενες υλοτομίες. Μια ακόμη διαπίστωση έκαναν οι περιπατητές μας, είναι η άθλια κατάσταση στην οποία βρίσκεται το εξακλήσι, με επικίνδυνες ρογμές και απαρχές ερημοποίησης.

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΕΕΣ ΣΤΟ Κ.Π. ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ

Στις 15 Οκτωβρίου επισκέφτηκαν το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Πωγωνιανής Εθελοντές Κοινωνικής Πρόνοιας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Ιωαννίνων. Την ομάδα των Εθελοντών υποδέχτηκαν ο διευθυντής κ. Αριστοτέλης Βίλλης και ο πρόεδρος κ. Πέτρος Τόμος, το προσωπικό και τα παιδιά του Κέντρου. Οι Εθελοντές μοίρασαν στα παιδιά σχολικά είδη, βιβλία και ρουχισμό και τους ευχήθηκαν καλή σχολική χρονιά. Το Κέντρο φιλοξενεί 40 παιδιά από την Αλβανία ηλικίας από επτά έως 18 ετών, τα οποία προέρχονται από μονογονεϊκές ή άπορες οικογένειες, φοιτούν στα σχολεία της περιοχής και τους παρέχεται στέγη, τροφή και βοήθεια στη μελέτη.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - ΙΑΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΝΘΟΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥ 9 (όπισθεν ΕΡΡΙΚΟΣ ΝΤΥΝΑΝ) - 115 26 ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ
ΤΗΛ./FAX: 210.6923880

SERVICE

TV - VIDEO - HIFI - ΚΕΡΑΙΕΣ TV
ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφερειακής Εκπαίδευσης πήραμε τα ακόλουθα στοιχεία για τα σχολεία του Πωγωνίου κατά τη νέα σχολική χρονιά.

Α' ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Δελβινάκιου: παιδιά 6, νηπιαγωγοί 1

Κεφαλοβρύσου: παιδιά 3, νηπιαγωγοί 1

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Θήσσανης: μαθητές 6 - δάσκαλοι 2

Δελβινάκιου: μαθητές 24 - δάσκαλοι 3

Κεφαλοβρύσου: μαθητές 37 - δάσκαλοι 6

Πωγωνιανής: μαθητές 11 - δάσκαλοι 2

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΑ-ΛΥΚΕΙΑ

Δελβινάκιου: μαθητές (Γ)13 - (Λ) 10

Καθηγητές συνολικά 25

Κεφαλοβρύσου: μαθητές (Γ) 15.

Καθηγητές 21

Πωγωνιανής: μαθητές (Γ) 52 - (Λ) 20

Καθηγητές συνολικά 33.

ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΑ ΡΙΖΑ

Γράψαμε, όπως πληροφορηθήκαμε, για τη λειψυδρία που παρουσιάζει το καλοκαίρι στα χωριά Κακόλακκος, Μερόπη και Παλαιούργος, από άστοχες ρυθμίσεις της ροής του νερού των πηγών του Μπιτοκόπουλου, για εργασίες που κόστισαν πολλές χιλιάδες Ευρώ. Το θέμα παραμένει οξύ και άλυτο και μόνο ο περιορισμός του αριθμού των κατοίκων, λόγω χειμάνων, και οι βροχοπτώσεις του φθινοπώρου δεν το αναδεικνύει σε κυρίαρχο. Δεν δόθηκε δε και κάποια απάντηση για αυτό το έλλειμμα ύδρευσης, ούτε βέβαια πάρθηκαν κάποια μέτρα ρυθμίσεις της ροής του νερού.

ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΛΕΙΑΤΡΙΚΗΣ Ο ΔΗΜΟΣ ΑΝΩ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Στο πρόγραμμα τηλεϊατρικής συμμετέχει ο Δήμος Άνω Πωγωνίου. Για την υλοποίησή του το Περιφερειακό Ιατρείο Κεφαλοβρύσου εξοπλίστηκε με ειδικό μηχάνημα το οποίο θα χειρίζεται ο αγροτικός ιατρός κ. Λάμπρος Ντόβας ο οποίος για το σκοπό αυτό συμμετείχε σε ειδικό σεμινάριο στην Αθήνα. Το πρόγραμμα βασίζεται στην τεχνολογία και για τους ασθενείς δίνεται η δυνατότητα προληπτικής ιατρικής και ενισχύεται το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών μέσω της άμεσης πρόσβασης στους ειδικευμένους ιατρούς.

ΠΑΝΟΣ ΧΡ. ΖΩΪΔΗΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ειδικός προσθετολόγος

Λασκαρίδου 110 - Καλλιθέα

Τηλ.: 9522221 - 094 774664

ΟΜΙΚΡΟΝ Α.Ε.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΧΟΥ & ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΙΑΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Σολωμού 20, 10682 Αθήνα

Τηλ.: (210) 3302095, Fax: (210) 3836761,

E-mail omikgr@hol.gr

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή
Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής: Κων. Χρ. Κωστούλας
Διευθύνσεις επικοινωνίας:
Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44002), τηλ. 26570-31333
Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέστη 16 (Τ.Κ. 45332),
τηλ. 26510-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ» Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ μας περισσότερη αγάπη

(Από το βιβλίο «ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΟ ΠΩΓΩΝΙ ΤΟ 1940-41 ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ») Δημοσιευμένα στην εφημερίδα «ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» Ιωαννίνων από 23-28 Οκτωβρίου 2008

Εδώ και αρκετά χρόνια συγκεντρώνω υλικό και καταγράφω γεγονότα στο Πωγώνι, κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41 και το χρονικό του Ανεξαρτήτου Τάγματος Δελβινάκιου. Η εργασία αυτή ευρίσκεται στο τέλος της και αναζητείται η δυνατότητα εκδόσεώς της. Στην καταγραφή αυτή δεν βρίσκονται στην πρώτη προτεραιότητα τα πολεμικά γεγονότα της περιόδου εκείνης, όπως αυτά έχουν περιληφθεί σε ημερησίες διαταγές και πολεμικά και κυβερνητικά ανακοινωθέντα, ή σε ανταποκρίσεις πολεμικών ανταποκριτών και ξένων πρακτορείων ειδήσεων σε ιστορίες του πολέμου εκείνου.

Οι πηγές του πονήματος είναι κυρίως οι μαρτυρίες των κατοίκων του Πωγωνίου, Πωγωνήσιων αξιωματικών και στρατιωτών που υπηρέτησαν τότε στο Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινάκιου, με διασταυρώσεις και επίσημων στοιχείων. Η εργασία αυτή επικεντρώνεται στην ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε στην επαρχία Πωγωνίου, κατά την προηγηθείσα του πολέμου περίοδο, κατά την εισβολή της 28ης Οκτωβρίου 1940 και κατά τη «μικρή κατοχή» των 25 ημερών του πολέμου, μέχρι την εκδίωξη των Ιταλών πέραν των συμβατικών συνόρων, αλλά, και μετά, με τις εξελίξεις του πολέμου μέχρι τη συνθηκολόγηση.

Μερικές από αυτές τις μαρτυρίες του δημοσιεύματος καταχωρούνται σε αυτό το φύλλο του Οκτωβρίου, σαν μικρή συμβολή στην επετειακή ανάμνηση της ημέρας του ΟΧΟ στο Πωγώνι.

27 Οκτωβρίου 1940 Κυριακή

Σημειώσεις του Δημ. Αναγνώστου
έφεδρου υπολοχαγού Πυροβολικού από το χωριό Μαυρονόρος παραμονές του πολέμου. Μας τις έδωσε ο ανιψιός του. Ήταν και αυτός στη Μοίρα Πυροβολικού του Ταγματάρχη Κωστάκη με τα πυροβόλα που είχαν διατεθεί στον Υπομέτα του Φριζή. Ο Δημήτριος Αναγνώστου είχε κληθεί και αυτός με άτομική πρόσκληση το καλοκαίρι του 1940. Όπως και άλλοι ομολογούν, οι μονάδες προκαλύψεως είχαν τεθεί σε συναγερμό από τις 26 Οκτωβρίου. Ο πόλεμος φαινόταν να έρχεται αναπόφευκτα από στιγμή σε στιγμή.

Ο Δημήτριος Αναγνώστου πολλά χρόνια μετά σε ιδιόχειρες σημειώσεις, τριών σελίδων, που μας έδωσε ο ανιψιός του Νικόλαος Αναγνώστου, δίνει με τον δικό του τρόπο την ατμόσφαιρα την προκαλούσε την παραμονή του πολέμου Κυριακή 27 Οκτωβρίου 1940. Βρίσκεται στα Χάνι Δελβινάκι στην έδρα του Ανεξαρτήτου Τάγματος Δελβινάκιου με κάποιο τμήμα Πυροβολικού της Μοίρας του Δημητρίου. Κωστάκη. Γράφει στις σημειώσεις του:

«Κεντρικό Μέτωπο. 27-10-1940. Τάγμα Προκάλλ. Δελβινάκιου
Η αυστηρά επιφυλακή που είχε τεθεί το Τάγμα από 7-ημέρου μετεβλήθη την πρωίαν της 27ης Οκτωβρίου, εις πολεμικόν συναγερμόν. Από όλα σχεδόν τα προωθημένα φυλάκια Κακαβιάς, Μπούνας, Καστάνιανης και Δρυμάδων αναφέρονται στη Διοίκηση του Τάγματος έντονες μετακινήσεις και προωθήσεις των Ιταλών προς τα ημέτερα φυλάκια, καθ' όλην την διάρκεια της νυκτός (26 προς 27)

Αλλά και οι πληροφορίες που είχε η Διοίκηση του Τάγματος, από πληροφοριοδότες (Ελληνες Βορειοηπειρώτες) που με κίνδυνο της ζωής των κατόρθωναν να διέρχονται τα αυστηρώς φρουρούμενα σύνορα για να μεταδώσουν κάθε κίνηση των Ιταλών, μαρτυρούσαν ότι επίκειται Ιταλική επίθεση.

Ωρα 9η πρωινή της 27ης Οκτωβρίου, στην έδρα του Τάγματος, Χάνι Δελβινάκι, μέσα στη σκηνή του αιέμνηστου Ταγματάρχη. Τζ. Αλεβιζάτου, είχαν συγκεντρωθεί σχεδόν όλοι οι διοικητάι λόχων και ανέμεναν με αγωνία τον αιέμνηστο Μ. Φριζή που θα επέστρεφε από ολονύκτιον επιθεωρήσιν των φυλακίων

Και η αγωνία των λοχαγών, καθίστατο για κάθε λεπτό που περνούσε πιο μεγάλη καθώς έπρεπε το ταχύτερον να ευρίσκονται κοντά στους λόχους των.

Ξαφνικά στην είσοδο της σκηνής εμφανίζεται, κατάκοπος σχεδόν ο Διοικητής του Τομέα, καλημερίζει, και χωρίς καμιά καθυστέρηση εισέρχεται στο θέμα:

«Παιδιά σας κάλεσα εκτάκτως εδώ για να σας δώσω τις τελευταίες μου οδηγίες και ευχές. Έχουμε πόλεμο. Η επίθεση μπορεί και σήμερα ακόμη να εκδηλωθεί. Γιαυτό επιστρέψατε αμέσως στους Λόχους σας και να προβείτε αμέσως στην εφαρμογή του σχεδίου της πρώτης φάσεως, μετατόπισης των καταυλισμών σε νέες θέσεις μη επισήμασμένες από τους Ιταλούς».

2008

στην Επέτειο του ΟΧΙ Καταγραφή μερικών μαρτυριών και γεγονότων από τις πρώτες ώρες του Πολέμου στο Πωγώνι

Η φωτογραφία της οικογένειας του Τζαννή Αλεβιζάτου

Τους συνιστά επίσης πιστήν εφαρμογήν του προδιαγεγραμμένου αμυντικού σχεδίου (άμα τη Ιταλική επιθέσει), της βραδείας αμυντικής υποχώρησης, γνωστής εκ των προτέρων, εις την κυρίαν γραμμήν αντιστάσεως στο Καλπάκι. Ο Διοικητής του Τάγματος Αλεβιζάτος κρατούσε στα χέρια του μία φωτογραφία με τα δύο μικρά παιδιά του, Την κύταζε σκεπτικός και αφηρημένος. Την στιγμή που εισέρχεται στη σκηνή ο Φριζής, μας καλημερίζει και αποτεινόμενος στον Αλεβιζάτο του λέει:

«Ε, Τζαννή σε βλέπω μελαγχολικό.... μήπως φοβάσαι τον πόλεμο;» Και ο Αλεβιζάτος απαντά: «Όχι κ. Διοικητά.... κύταζα στη φωτογραφία τα παιδιά μου και σκέφτηκα: άραγε θα τα ξαναδω;»

Και ο Φριζής του λέει: Μήπως γώ ξέρω ρε Τζαννή, αν θα δώ τα δικά μου;»

Και οι δυο αυτοί αξιωματικοί έπεσαν μαχόμενοι όρθιοι μεψυχώνοντας τους στρατιώτες των δίνοντας παράδειγμα ηρωισμού και αυτοθυσίας».

«Ζωντανή ξεχωρησιά» στη σκιά του πολέμου

Εκείνες όμως τις ώρες στις 27 Οκτωβρίου 1940, στη ίδια σκηνή παίχθηκε και μία άλλη ανθρώπινη προσωπική ιστορία που αποφεύγει να την αναφέρει ο έφεδρος υπολοχαγός πυροβολικού Δημ. Αναγνώστου.

Από την οικογένεια του έφεδρου υπολοχαγού Δημήτρη Αναγνώστου μου μετέφεραν αυτή την ανθρώπινη ιστορία των ωρών εκείνων της παραμονής του πολέμου.

Ο Δημήτρης Αναγνώστου όταν κλήθηκε στην επιστράτευση τον Αύγουστο του 1940, ήταν νιόπαντρος. Άφησε πίσω του τη γυναίκα του Καλλιόπη, από Κηφισιώτικη οικογένεια. Η Καλλιόπη με τον αδελφό της ταξιδεύουν παραμονές του πολέμου, από την Αθήνα στα Γιάννενα, για να τον επισκεφθούν στη μονάδα του «κάπου στο Δελβινάκι». Φθάνει μόνη της στο Χάνι Δελβινάκι παραμονή, μέσα σε αυτή τη φορτισμένη ατμόσφαιρα, του πολέμου να έρχεται από στιγμή σε στιγμή, όπως την περιγράφει ο Δημήτρης. Δεν υπάρχει περιγραφή της οπωσδήποτε δραματικής στιγμής της συνάντησης του ζεύγους, και των ανθρώπινων συναισθημάτων που κυριάρχησαν. Στην παράδοση της οικογένειάς μένει μόνο η ανησυχία και ο φόβος του Δημήτρη για τον πόλεμο που μπορεί να αρχίσει αμέσως, και για να την προστατέψει την διώχνει αμέσως για το Καλπάκι και τα Γιάννενα με το πρώτο μέσον που βρέθηκε..

Την επόμενη μέρα αρχίζει ο πόλεμος. Η μονάδα του Δημήτρη συμπύσσεται μαζί με της άλλες και βρίσκεται εκεί κάπου πίσω από το Καλπάκι όπου στρατοπέδευσε η Μοίρα του Πυροβολικού του Κωστάκη. Αγωνούσε αν η γυναίκα του πέρασε και που βρίσκεται.

Στο βαθύ σκοτάδι και με ραγδαία βροχή, ένα επόμενο βράδυ, στο μοίρασμα του συσσιτίου σε μια λάμψη αστραπής τον αναγνωρίζει ένας επιστρατευμένος από την Κηφισιά, γνωστός του, και τον πληροφορεί ότι είδε την Καλλιόπη στα Γιάννενα. Δεν ήταν κατάλληλη η στιγμή για άλλες κουβέντες. Η ανακούφιση ήταν αυτονόητη για το Δημήτρη.

Μια ακόμη μικρή ανθρώπινη ιστορία του πολέμου εκείνου, μια «ζωντανή ξεχωρησιά», όπως τραγουδούν στο Πωγώνι, πίσω από την πρώτη γραμμή του πολέμου και κάτω από τα αστροπελέκια του ουρανού και τις ομβροντίες των πυροβόλων του Δημήτρη, στη σύγκρουση που είχε αρχίσει. Ασφαλώς κάπου στον κόρφο του ο Δημήτρης θα είχε και τη φωτογραφία της γυναίκας του, της Καλλιόπης, ίσως και μαζί νιόφυοι, και αυτή θα θυμόταν όταν διαβάζονταν οι Ημερήσιες Διαταγές περί «Αγώνα υπέρ Βωμών και Εστιών». Αυτή ήταν μια ακόμη ιδιαίτερότητα του πολέμου εκείνου.

Συνέχεια στην 7η σελ.

Για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ μας περισσότερη φροντίδα

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ (Σύντομο ιστορικό γραμμένο από τον κ. Βασίλειο Δ. Μήτση)

(2η συνέχεια)

Ο περίβολος του Αγίου Αθανασίου δενδροφυτεύτηκε το 1951 από τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου, με την επίβλεψη και πρωτοβουλία του δασκάλου τους Στέφανου Λώλη από τη Μόσση. Στο χαγιάτι του Αι-Θανάση γίνεται ανήμερα της Λαμπρής το «Τραπέζι της αγάπης». Το έθιμο έχει τις ρίζες του στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και είναι άρρηκτα δεμένο με τα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη. Διατηρήθηκε από τους προγόνους μας, επειδή κατά την μαρτυρική περίοδο της Τουρκοκρατίας τους έδινε τη μοναδική ευκαιρία να καταστρώσουν ομαδικά και με κάθε μυστικότητα τα πολεμικά τους σχέδια και να συνδράμουν υλικά το έργο της εκκλησίας. Το έθιμο αναβιώνει κάθε χρόνο. Η Εκκλησιαστική επιτροπή παραθέτει πλούσιο Πασχαλινό γεύμα, στο οποίο κάθε σπίτι εκπροσωπείται από το αρχηγό του. Τα παλαιότερα χρόνια στο «Τραπέζι της Αγάπης» κάθονταν μόνον άντρες. Στις μέρες μας παρακάθονται στο «Τραπέζι της Αγάπης» και οι γυναίκες. Οι συνδαιτημένες προσέρχονται με την «Πασκαλιά», δηλ. με ένα πρόσφορο και 5-6 κόκκινα αυγά, δεμένα σε μια λευκή πετσέτα φαγητού. Ο παπάς βλוגάει το τραπέζι. Οι παρακαθήμενοι ψέλνουν ομαδικά το «Χριστός Ανέστη», ανταλλάσσουν εγκάρδιες ευχές, προσφέρουν κόκκινο αυγό στον ιερέα και τσουγκρίζουν κόκκινα αυγά ανταλλάσσοντας τις πατροπαράδοτες ευχές:

- «Χριστός Ανέστη!», «Αληθώς Ανέστη!»,

Ο νικητής δέχεται τις επευφημίες και τα συγχαρητήρια των συγκαθήμενων. Το φαγοπότι αρχίζει με μεζέδες, ρακί και ορεκτικά. Οι νεογνότεροι διηγούνται παλιές εύθιμες ιστορίες και με διακριτικό τρόπο βάζουν τους μαλωμένους χωριανούς να φιλιούνται και ν' αγαπηθούν. Επικρατεί ατμόσφαιρα εγκαρδιότητας και αδελφότητας, που σβήνει όλα τα παλιά μίσση.

Σεβρίεται ο «κοφτός» (σιτάρι χονδροελασμένο στο χειρόμυλο βρασμένο με κατσίκιο ή πρόβριο κρέας), πιλάφι με κρέας, «καβουρμάς» (εντόσθια γιανί), και ψητό αρνί. Καταναλίσκεται άφθονο κρασί και τσίπουρο. Μόλις φουντώσει το κέφι αρχίζουν τα αργόσυρτα τραγούδια της τάβλας απ' όλους τους συνδαιτημένους. Ξαν τελειώνει το κοινό Πασχαλινό γεύμα, οι Επιτροπείς της Εκκλησίας περιφέρουν την εικόνα της Αναστάσεως μαζί με τα «βιολιά» και ο καθένας ρίχνει στον περιφερόμενο δίσκο ότι έχει ευχαρίστηση «για το λάδι της εκκλησίας». Έτσι τελειώνει το «Τραπέζι της Αγάπης», ένα σπάνιο και μοναδικό έθιμο όχι μόνο στο Πωγώνι αλλά σ' ολόκληρη την Ελλάδα. Το Πασχαλινό γλέντι συνεχίζεται μέχρι αργά το βράδυ.

Τελειώνοντας την περιγραφή της κεντρικής Εκκλησίας του χωριού, σημειώνουμε ότι στον περίβολο του Αγίου Αθανασίου βρίσκεται η δάφνη και το Ηρώο του χωριού στο οποίο αναπαύονται οστά αγνώστων στρατιωτών, που σκοτώθηκαν στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο 1940-41

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Αι-Παρασκευή)

Η Αγία Παρασκευή είναι η πολιούχος του χωριού. Το παμπάλαιο και θαυματουργό ξωκλήσι βρίσκεται χτισμένο στον ομώνυμο λόφο, που διαθέτει πανοραμική και μαγευτική θέα. Ο προσκυνητής μπορεί ν' αγναντέψει τα βουνά «Ρονίτσα» και «Κασσιδιάρη» και ολόκληρη την ιστορική κοιλάδα του Καλαμά και τα χωριά της, τη γραφική λίμνη του «Νιτζερού» και τα βουνά του Ζαγορίου στο βάθος. Στην Αγία Παρασκευή βρίσκεται και το Κοιμητήριο του χωριού με το οστεοφυλάκιο. Κάθε χρόν στις 26 Ιουλίου τελείται λαμπρό παραδοσιακό πανηγύρι. Πλήθος προσκυνητών από τα γειτονικά χωριά συρρέουν για να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα και να ζητήσουν τη Χάρη της. Τα παλιότερα χρόνια οι προσκυνητές έφθαναν με τα τζαμάτα τους από την παραμονή και κοιμούνταν μέσα στην εκκλησία πάνω σε φρεσκοκομμένες φτέρες. Όλοι οι προσκυνητές το μεσημέρι παρακάθονταν σε τραπέζι κάτω από το μεγάλο «Φρονέζιο», όπου τρώνε και γλέντάνε αδελφωμένοι. Το ξωκλήσι της Αι-Παρασκευής ξεχωρίζει για τη σπάνια αρχιτεκτονική και το αριστουργηματικό χρυσόγλυπτο τέμπλο του, που είναι το αρχαιότερο της Ηπείρου. Η χρονολογία 1646 που αναγράφεται στη μικρή ολοστρογγύλη εικόνα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο βήμαθρο της Ωραίας Πύλης, μας επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι το ξωκλήσι χτίστηκε γύρω στο 1640. Η επιγραφή, που σώζεται στην εξωτερική εσοχή («μπολίτσα») της κεντρικής εισόδου, μας πληροφορεί ότι ο ναός ανακαινίστηκε το 1816, όταν το Κρουνόσι αποτελούσε «γεωργίον» (τσιφλίκι) του Αλή πασά.

Η εκκλησία είναι χτισμένη σε ρυθμό βασιλικής με εσωτερικό τρούλο, ο οποίος στηρίζεται μονάχα σε δύο κίονες. Ως γνωστόν ο τρούλος χρειάζεται τέσσερες κολόνες για να στηριχθεί. Τη στήριξη που θα είχε ο τρούλος από τους δύο ελλείποντες κίονες, την παρέχει το χωρίσμα του γυναικωνιτίου. Ο λαϊκός τεχνίτης έδωσε σ' ένα δύσκολο αρχιτεκτονικό πρόβλημα μια απλή και πανέξυπνη λύση.

Τα κιονόκρανα των κίωνων στολίζονται με ξύλινα «φουρούσια» καμμένα από λαϊκό τεχνίτη σε απομίμηση αρχαίου Κορινθιακού ρυθμού. Ο γυναικωνίτης βρίσκεται σε ψηλότερο επίπεδο από τον κυρίως ναό με τον οποίο συνδέεται με μια μικρή είσοδο και δύο παραθυράκια κλεισμένα με «καφασωτά».

Το περίτεχνο χρυσόγλυπτο τέμπλο είναι απαραιτήτως τέχνης και στολίζεται με σπάνιες βυζαντινές εικόνες, αληθινά αριστουργήματα βυζαντινής τέχνης. Είναι Κρητικής τεχνοτροπίας και φιλοτεχνήθηκαν μεταξύ των ετών 1646 και 1661, όπως μαρτυρούν οι δύο χρονολογίες τους, που διασώζονται. Ο σεμνός δημιουργός τους δεν άφησε το όνομά του. Το φως και η τεχνοτροπία τους θυμίζουν το φως και την τεχνοτροπία του μεγάλου αγιογράφου Ανδρέα Ριζού (1421-1492), ο οποίος θεωρείται ως ο κύριος εκπρόσωπος και ιδρυτής της Κρητικής Σχολής. Κατά την ταπεινή μου γνώμη πρόκειται για πιστά αντίγραφα έργων του μεγάλου τούτου καλλιτέχνη από μαθητές του. Παρόμοιες εικόνες σώζονται μονάχα στην εκκλησία των Αγίων Σαράντα που βρίσκεται στην Χώρα της Πάτμου και στη Μονή Αγίας Αικατερίνης του Σινά. Δυστυχώς, ελλείπει το πρωτότυπο της εικόνας της Θεομήτορος. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το πρωτότυπο της εικόνας της Θεοτόκου παρίστανε την Παναγία ένδονη, να κρατάει το Θείο Βρέφος στην αγκαλιά της, μ' ένα μικρό αγγελούδι, σε κάθε μια από τις δύο επάνω γωνίες της και την επιγραφή: Υ

ΜΤΡ ΘΟΥ Η ΚΑΡΔΙΟΒΑΣΤΑΖΟΥΣΑ

Στη θέση της τοποθετήθηκε αντίγραφο φιλοτεχνημένο από αγιογράφο ξένο προς την Κρητική τεχνοτροπία.

Στο επόμενο φύλλο η συνέχεια

ΧΡΟΝΙΚΟ

ΤΟ ΦΥΛΑΚΙΟ ΚΑΙ Ο ΜΕΘΟΡΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΡΥΜΑΔΩΝ

Γράφει ο Θωμάς Πλιάκος

Μετά τα εγκαίνια του δρόμου για το Τελωνείο Δρυμάδων, μου δίνεται η ευκαιρία να αναφερθώ στην ιστορία-όση γνωρίζω-του φυλακίου και του Μεθοριακού Σταθμού Δρυμάδων. Το φυλάκιο ιδρύθηκε το 1923 μετά την ανταλλαγή των Δρυμάδων με την Κοσσυφόρα και την οριοτοποίηση των συνόρων Αίγιο αργότερα ιδρύθηκε και ο Σταθμός Ελέγχου Διαβατηρίων και το Τελωνείο Δρυμάδων. Και τα τρία αυτά συνιστάσαν μέχρι τις 28 Οκτωβρίου 1940, ημέρα που κηρύχθηκε ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος. Εξαιρούσα για το καθένα:

Το φυλάκιο ιδρύθηκε το 1923 και ονομάστηκε 12ο Φυλάκιο Κοινοτομίου, προς τιμή φονευσθέντος αξιωματικού ονόματι Κοτακοτύλη. Είχε δύναμη καμινώμενη από 15-30 στρατιώτες. Το πρώτο φυλάκιο κατέλυσε στο μεσαίο όροφο του μεγάλου του δημοτικού σχολείου Δρυμάδων μέχρι περίπου το 1930, οπότε μεταφέρθηκε στο νεώκτιστο φυλάκιο στη θέση «Μελάνθρα», 100 περίπου μέτρα από τους «Δίδυμους λόφους» όπου υπήρχαν η 16η και δύο ακόμη βοηθητικές πυραμίδες των συνόρων. Με την επίθεση των Ιταλών οι οπλίτες του φυλακίου το εγκατέλειψαν υποχωρώντας και πολεμώντας, επιφέροντες απώλειες οκτώ νεκρών στους επιτιθέμενους. Το φυλάκιο ξαναλειτούργησε το 1945 ως το 1947 σε κοινοτικό κτίριο. Επαναλειτούργησε το 1950, οπότε επισκευάστηκε το παλιό κτίριο. Από το 1950 τα σύνορα έμειναν εμπορικά κλειστά και άνοιξαν μετά την αλλαγή του καθεστώτος στη γειτονική χώρα. Αργότερα απελήφθηκε η κατάργησή του, αλλά με τις διαμαρτυρίες των κατοίκων και επέμβαση του Ενόγγ. Αβέρωφ που ήταν και υπουργός Εθνικής Άμυνας, παρέμεινε και λειτουργεί μέχρι σήμερα σε νέο σύγχρονο κτήριο με όλες τις ανέσεις.

Ο σταθμός Ελέγχου Διαβατηρίων Δρυμάδων λειτούργησε μετά το 1923 μ' έναν ενομοτάχτη και έναν ή δύο χοροφύλακες καθώς και το Τελωνείο μ' έναν Τελωνέα. Και τα δύο στεγάζονταν στο αμελικό της Εκκλησίας. Στο ισόγειο αριστερά ο Σταθμός και απέναντί δεξιά το Τελωνείο που έκανε έλεγχο στα εισαγόμενα και εξερχόμενα προϊόντα και εμπορεύματα.. Στα επάνω δωμάτια έμεναν, στο ένα οι χοροφύλακες και στο άλλο ο παπάς του χωριού. Οι αξιωματικοί και ο Τελωνέας με τις οικογένειές τους έμεναν σε νοικιαστά σπίτια του χωριού. Προ του 1930 θυμίζω ότι διοικητής ήταν ο ενομοτάχτης Πλαστήρας. Μετά απ' αυτόν ο ενομοτάχτης Άγγελος Μπαφταλάκης από τη Άρτα, με έναν χοροφύλακα, τον Ιωάννη Γαϊούση από Στάινα Μεσολογγίου. Το 1939-40 διοικητής του σταθμού ήταν ο Γόρδιος Σπίνουλας από Κέρκυρα με τον επίσης Κερκυραίο χοροφύλακα Νικολαΐδη. Στο Τελωνείο υπηρετούσε ο Κώστας Πριόβολος από Ναύπλιο που τον βοηθούσε στο ψάξιμο των γυναικών η γυναίκα του από Αίγιο. Όλοι αυτοί, χωρίς τις οικογένειές τους φυσικά, υποχώρησαν το 1940 μαζί με τον σταθμό και διασώθηκαν ως εκ θαύματος εν μέσω των πυρών των Ιταλών από μια ομίχλη που έπεσε κατά τις 8 και 30 και κάλυψε τα πάντα. Το 1941-42 ο σταθμός λειτούργησε με τον υπενομοτάχτη Τσελίκη από Λοζάνη και τους χοροφύλακες Μιχαήλ Δρόσο από Κοπάνη και Δημοσθένη Ράση από Δεβιζάνα χωρίς αντικείμενο εργασίας, αφού το έργο τους είχε αναλάβει η Ιταλική «Φινάντζα». Μετά την αποχώρηση των Ιταλών από το χωριό, το προσωπικό του Σταθμού αφοπλίστηκε από τον ΕΛΑΣ. Μετά το «50» ο Σταθμός λειτούργησε όπως και στο Σταθμό Χοροφυλακής Παγωνιάς ως Σταθμός Ελέγχου Διαβατηρίων Δρυμάδων χωρίς αντικείμενο διοικητικού από υπενομοτάχη και καταργήθηκε όταν έπαψε να λειτουργεί και ο Σταθμός χοροφυλακής Παγωνιάς. Μπροστά από τον πόλεμο, οι Δρυμαδιώτες, περνούσαμε τα σύνορα χωρίς διαβατήρια αλλά με απλές 24ωρες ή 48ωρες άδειες και με έλεγχο κατά την επιστροφή μας από τον Τελώνη. Από το 1936 ως το 1940 καλλιεργούσαμε τα κτήματά μας που ήταν μέσα στην Αλβανία, με οικογενειακές άδειες που είχαν επιστολήμένη οικογενειακή φωτογραφία με όλα τα μέλη της οικογένειας. Από τη συγκομιδή αυτών των αγροτικών προϊόντων έπαιζαν το δέκατο οι Αλβανοί επάνω στο δρόμο με τη βοηθητική πυραμίδα με δύο τους δεκατοί. Για τις λειτουργίες στα ξωκλήσια η μεταβίβαση μας ήταν ελεύθερη χωρίς διατυπώσεις. Δυστυχώς τα δύο ξωκλήσια, ο Άγιος Μηνάς και η Μονή Ταξιαρχών, δεν είναι ούτε λιθοστοιχία αφού τα κατέστρεψαν οι Αλβανοί κατά τον καιρό του Χόντζα κι έφτιασαν με τις πέτρες τους πολυβολεία.

Αυτό που καταγράφω είναι όλα όσα θυμίζω. Περισσότερα στοιχεία μπορεί ο ερευνητής να αντλήσει από τα αρχεία των δημοσίων υπηρεσιών. Εμείς τώρα δεχθήκαμε με ικανοποίηση την εξαγγελία του συμπατριώτη μας υπουργού κ. Μπέζα για την ίδρυση Τελωνείου τρίτης τάξεως και περιμένουμε να γίνει ο δρόμος και από την αντίπερα πλευρά για να πανηγυρίσουμε ελπίζοντας για μια ανάσα στο Πωγώνι μας που ψυχολογεί.

Για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και τον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ μας ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Πωγωνί-Μάθημα Ιστορίας

Του Κώστα Τσιλιμαντού

Σκοτεινή μου ρίζα
Σε θολά νερά,
Ψάχνω για τα όσα
Και τα ιερά.

Θλιβερά σκοτάδια
Αίματα πληγές
Σε κορμιά ανόμοια
Βόγγοι κι ομωγές.

Πώς να ξεδιαλύνεις
Ξένο από δικό
Μέσα στους αιώνες
Από τ' άδικο.

Όλοι αδελφωμένοι
Φίλοι και εχθροί,
Κάτω απ' του θανάτου
Το μικρό κεντρί.

Στοιχείωσαν στο χώμα
Γίναν αφορμή
Να το προστατεύουν
Από ξένη ορμή.

Και στη γης πάνω
Φύτρωσε θωρό
Ανθος Πωγωνήσιο
Που να το χαρώ!

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Βέρροια 18-10-08
Αγαπητέ μου Κώστα

Πήρα το νέο σου πόνημα «Το Θέατρο στο Πωγωνί», που είχες την καλοσύνη να μου προσφέρεις και αισθάνομαι την ανάγκη να σου εκφράσω και γραπτά τις θερμές μου ευχαριστίες. Γύρισα πίσω σαράντα χρόνια, τότε που χωρίς ιδιαιτελείς υπολογισμούς και υποστεροβουλίες προσφέραμε στον τόπο μας ό, τι ο καθένας μας μπορούσε. Εσύ, μπράβο σου, συνεχίζεις να προσφέρεις και πρέπει να αισθάνεσαι πολύ υπερήφανος. Αυτό που κάνεις είναι εθνική προσφορά και γιαυτό έχει και μεγάλη αξία.

Διάβασα με προσοχή, αλλά θα ξαναδιαβάσω, το ωραίο σου βιβλίο. Μου έκανε εντύπωση ο πλούτος των πληροφοριών που αναφέρονται εις μακρινό παρελθόν και αυτή είναι δουλειά υπεύθυνου και συστηματικού ιστοριοδίφη! Ζωντανεύεις το ξακουστό «Πωγωνί» και συγχρόνως κάνεις τον αναγνώστη να πονέσει για τη σημερινή ερήμωση του. Πώς αλλάζουν οι καιροί!

Εκείνος ο γεμάτος ουσία και λυρισμό επιλογός σου δείχνει τη συγκίνηση, το συναίσθημα, αλλά και το ρεαλισμό του Συγγραφέα.

Το έργο σου σ' όλα τα βιβλία σου, δείχνει και λογοτεχνικό ταλέντο και όσο ο Θεός σ' έχει γερό γράψε και δώσε χαρά και κουράγιο σε μας τους μεγάλους (σε ηλικία), και γνώση στους πιο νέους, γιατί τα χρειαζόμαστε. Όπως πάμε σαν έθνος θα μας πάρει ο διάβολος και δεν ξέρω που αλλού μπορεί να στηριχθεί αυτή η δόλια πατρίδα πέρα από προσπάθειες σαν τις δικές σου.

Να ξέρεις πως αγαπώ το Πωγωνί σαν ιδιαίτερη πατρίδα μου και ό, τι έκανα αυτού ήταν το καλύτερο της καριέρας μου ως εκπαιδευτικό.

Σ' ευχαριστώ που τιμήσες ιδιαίτερα τη θεατρική μου προσπάθεια στο Γυμνάσιο-Λύκειο Πωγωνιανής.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Και πολλή εκτίμηση
Αλ. Νάκας

Αγαπητέ κ. Κωστούλα

Δεν είναι υπερβολή να πω ότι με αγωνία αναμένω το φύλλο της Φωνής του Πωγωνίου για ενημέρωση που αφορά σε κάθε τι που συμβαίνει ή γίνεται στο αγαπημένο μας Πωγωνί. Είναι γεγονός και πραγματικότητα ότι με τα βιβλία και τα προβλήματα που αφορούν τον τόπο μας και την ποικιλία αυτών, αλλά και τον τρόπο που μας τα παρουσιάζεις μέσα από τις στήλες της Φ.Τ.Π. μας κρατάς σε αγωνία, αλλά και το πιο σπουδαιότερο, εμάς τους παλαιότερους μας πηγαίνει πολλά χρόνια πίσω σ' εκείνες τις καλές και ανεπανάληπτες εποχές.

Συγκεκριμένα αναφέρομαι, για το υπέροχο χρονογράφημά σου, στο φύλλο Σεπτεμβρίου που αφορά τον τρυγητό στην περιοχή μας τον παλαιών και καλών εκείνων εποχών.

Θέλω να σε συγχαρώ γιαυτό σου την καταγραφή, αφού ο τρόπος και οι λεπτομέρειες τοποθετημένες σε μια σειρά από την αρχή μέχρι το τέλος του τρυγητού, συμπεριλαμβανομένων και των προετοιμασιών, μας υποχρεώνουν να ζήσουμε ζωντανά και από κοντά αυτό το σπουδαίο για τότε γεγονότος.

Με εκτίμηση
Χαρίλαος Καραγιάννης

Παραδοσιακός Ξενώνας

www.pionia.gr
fax: 26570 22009

Δελθινάκι Ιωαννίνων

Τηλ.: 26570 22007
26570 22009
693 2456438
697 3992996

ΟΙ ΤΣΙΠΟΥΡΟΓΙΟΡΤΕΣ

Όλο και επεκτείνονται και πληθαίνουν οι εκδηλώσεις τσιπουρογιόρτων στο Νομό Ιωαννίνων. Από τότε που έγινε η πρώτη οργανωμένη γιορτή γιορτή του τσιπουρού στο Δελθινάκι, και παράλληλα στη Στρατινίστα πληθύνθηκαν και στο Πωγωνί οι τσιπουρογιόρτες. Κτίσματα, Κεράσοβο δίνουν τη δική του παρουσία και ευθυμία. Αλλά και ιδιωτικά γιορτάσια πραγματικών παραδοσιακού χαρακτήρα γίνονται και σε πολλά άλλα χωριά. Μια προσπάθεια της διευρυμένης Κοινότητας Πωγωνιανής για τη δημιουργία εργασίας ή βιοτεχνίας αποστάξεως τσιπουρού με εκθετήριο και γιορτές δεν προχώρησε και χάθηκε και σαν μια επιχείρηση και επένδυση, αν και είχαν διατεθεί οι μετοχές. Τώρα με αυτή τη διασπορά των τσιπουρογιόρτων στο Πωγωνί, συλλογικά ή ατομικά, θα μπορούσε με κάποιο συντονισμό και συγχρονισμό να αναδειχθεί το Πωγωνήσιο τσιπουρό με μια άτυπη ταυτότητα αλλά και μια φθινοπωρινή γιορτή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της παλιάς παράδοσης. Αλλάστε και έτσι όπως ξεκίνησε και όπως λειτουργεί, μπορούμε να πούμε ότι είναι η αυθεντικότερη παραδοσιακή εκδήλωση. Όταν αποκτηθεί μια άλλη τουριστική αντίληψη για τα παραδοσιακά αποθέματα του τόπου μας και του πολιτισμού μας, ίσως έρθει η ώρα για έναν συντονισμό και μια άλλη σχεδίαση για ένα τέτοιο «τουριστικό προϊόν». Να μη λησμονούμε πως σε αυτή την τροχιά θα μπορούσε να συνέλθει και η Δελθινάκι και το ξεκομμένο Πωγωνί, περιοχές που και παλιά παράδοση έχουν στην τσιπουροπαραγωγή και μια άλλη τεχνονομία παραγωγής τσιπουρού με καλλίτερες προδιαγραφές. Ποιος θα πάρει την πρωτοβουλία να το κουβεντιάσουν μέσα σε μια σύναξη από νηφάλια κατάσταση μέχρι που οι σύνεδροι να εξέλθουν αρκετά..... «τσιπουροβαρείς» με πολύ οινόπνευμα αλλά και με νέοπνεύμα για τον τόπο; Κάποτε θα βγει ο «άμπουρας» από το οινόπνευμα που καταναλώνεται και να ξεκινήσει μια τέτοια ιδέα, όταν μιλάμε για ανάπτυξη!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «Το Θέατρο στο Πωγωνί»

Τον Αύγουστο κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο της σειράς «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» Αρ. 20, που περιλαμβάνει καταγραφές μιας εκατοντάχρονης θεατρικής δράσης στην επαρχία μας, με 230 σελίδες και αποτελεί μια ξεχωριστή πολιτιστική παρουσίαση του Πωγωνίου. Το βιβλίο εμπλουτίζεται με εκατό περίπου φωτογραφίες, δημοσιεύματα, επιστολές και μαρτυρίες με τα οποία προβάλλεται ο πολιτισμός του Πωγωνίου και οι καλλιτεχνικές και μορφωτικές επιδόσεις των Πωγωνησίων. Μια ακόμη ερευνητική εργασία του συγγραφέα Κων. Χρ. Κωστούλα προϊόν μιας εκτεταμένης προσπάθειας και συλλεκτικής δουλειάς.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Στο βιβλίο μου «ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΩΓΩΝΙ», αναφέρονται στα επί μέρους κεφάλαια όλοι όσοι βοήθησαν στη συγκέντρωση του υλικού για αυτή την πολιτιστική καταγραφή του Πωγωνίου. Θέλω και από τη σελίδα αυτή να ευχαριστήσω όλους για τη συμβολή τους, καθώς και εκείνους που ενίσχυσαν την έκδοση και διάθεση του βιβλίου.

K.K.K.

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Στη σειρά «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» με αριθμό 19, κυκλοφόρησε το νέο πόνημα του Κων. Χρ. Κωστούλα με τίτλο «Πωγωνήσιοι εκδότες εντύπων». Αποτελεί μια ερευνητική εργασία καταγραφής των εντύπων (εφημερίδων, περιοδικών και ημερολογίων) από Πωγωνήσιους εκδότες. Είναι μια πρωτότυπη εργασία με τους λογότυπους των εντύπων που κυκλοφόρησαν (όσα βρέθηκαν) και αποτελούν ένα συλλεκτικό κομμάτι της «Πωγωνήσιας Βιβλιοθήκης».

Λόγω του κόστους κυκλοφόρησε σε μικρό αριθμό αντιτύπων. Με την εργασία αυτή καταγράφονται 69 τίτλοι εντύπων για 115 χρόνια δημοσιογραφικής δραστηριότητας των Πωγωνησίων, αριθμός σημαντικός για μια μικρή επαρχία και δείχνει την ανησυχία των Πωγωνησίων για την ελευθερία έκφρασης, για την πίστη τους στην ελευθεροτυπία και την αναζήτηση και υπηρεσία της αλήθειας.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

(9η συνέχεια)

Τα όσα αναφέρθηκαν για την ανακάλυψη του κρυμμένου οπλισμού του ΕΛΑΣ στην Κάτω Μερόπη, την άνοιξη του 1945, τα θυμήθηκαν και άλλοι, μαθητές μάλιστα του Γυμνασίου Πωγωνιανής από άλλα χωριά με την λεπτομέρεια της έκθεσης αυτού του οπλισμού στο πεζούλι του πλάτανου του Κολέφα στην αγορά του χωριού. Να παρεμβληθεί και ένα ενδιαφέρον περιστατικό, ολίγον αστείο μιν, αλλά χαρακτηριστικό της καταστάσεως που επικρατούσε τις ημέρες εκείνες. Μια σύγχυση και μία αβεβαιότητα ήταν διάχυτη, και η ανεύρεση του κρυμμένου από τους ΕΛΑΣίτες οπλισμού έκανε διάχυτη μια ανασφάλεια και έναν φόβο για νέο αντάρτικο. Παράλληλα και οι αριστοί είχαν τον φόβο για αντιδράσεις των δεξιών, της Εθνοφυλακής, μετά μάλιστα των όσων είχαν προηγηθεί στην περιοχή κατά την περίοδο των Δεκεμβριανών. Στη αγορά της Πωγωνιανής η κατάσταση ήταν ανησυχητική. Ένας ταγματάρχης της Εθνοφυλακής προσπαθούσε να βάλλει μια τάξη στους επιστράτους, μερικοί από τους οποίους πυροβόλούσαν ασκόπως στον αέρα. Τα σύνορα ήταν ανύπαρκτα και όποιος ήθελε μπεινόβγαυε ανέλεγκτα. Κάποιοι αριστοί πέρασαν τα σύνορα νομίζοντας ότι κινδυνεύουν, αλλά τελικά επικράτησαν κάποιες πιο ψύχραιμες σκέψεις και ξαναγύρισαν. Μέσα σε αυτή τη σύγχυση εμφανίστηκε στην αγορά της Πωγωνιανής ένας ναύτης, από το πουθενά, προκαλώντας την περιέργεια όλων. Για κάποια στιγμή ο ναύτης εξαφανίστηκε από την αγορά και άρχισαν να ψάχνουν όλοι τι έγινε. Και αυτό έκαναν και άνθρωποι της Εθνοφυλακής. Κάποιος έδωσε την πληροφορία πως ένας ναύτης πεζοπορούσε προς Σταυροσκιάδι και πηγαίνει προς τα σύνορα να περάσει στην Αλβανία. Αμέσως κινητοποιήθηκε μια ομάδα να τον κυνηγήσει. Δεν είναι γνωστό ποιος έριξε την ιδέα να στήσουν τον ένα όλο στο χώρο του τζαμιού και να ρίξει μερικές βολές προς την κατεύθυνση που έφυγε ο ναύτης. Αμέσως μεταφέρθηκε εκεί ο ένας όλος που βρέθηκε στις κρύπτες του ΕΛΑΣ, και στήθηκε για βολή, υπό τα περίεργα βλέμματα πολλών. Αυτή τη διαδικασία την παρακολούθησα και εγώ σαν περίεργο παιδί. Όταν στήθηκε ο όλος διαπιστώθηκε ότι δεν γνώριζε κανείς το χειρισμό του. Έτσι προβληματισμένοι οι «αρμόδιοι» σταμάτησαν την επιχείρηση, ενώ έθραυε η πληροφορία ότι είχε συλληφθεί ο ναύτης από την ομάδα που τον κυνήγησε..

Σε αυτή την αναφορά στο οπλισμό του ΕΛΑΣ, υπάρχουν άλλες δύο, τουλάχιστον, ενδιαφέρουσες ιστορίες που είναι συνδεδεμένες με την επικίνδυνη κατάσταση που δημιουργήσαν.

Σε μια από τις επιδρομές των Γερμανών στα χωριά μας, οι Γερμανοί, όπως πάντα ζητούσαν με ανακοίνωση στις τοπικές αρχές, Κοινοτάρχες, να παραδώσουν οι πολίτες ό,τι οπλισμό είχαν. Δεν είναι γνωστό τι απέδωσε αυτή η διαταγή. Όμως στην Πωγωνιανή έκαναν μία έρευνα σε υπόγειο του κτηρίου που στεγάζονταν πριν η χωροφυλακή. Εκεί βρήκαν ένα αριθμό όπλων περίπου 10-15, διαφόρου προέλευσης. Είναι άγνωστο πως βρέθηκαν αυτά τα όπλα σε αυτό το υπόγειο αλλά και πως οδωγήθηκαν οι Γερμανοί σε αυτή την έρευνα στο συγκεκριμένο χώρο ενώ δεν ν έκαναν γενικότερη έρευνα. Αυτό ανησυχούσε τους τοπικούς παράγοντες, κακή προσπάθεια με παράσταση στον διοικητή των Γερμανών να δικαιολογήσουν την ύπαρξη των όπλων, ισχυρίζοντο ότι εκεί στεγάστηκε και Ιταλική Αξ Αυτονομία που πιθανόν τα έχεσε! Οι Γερμανοί παρατήρησαν ότι μερικά όπλα δεν είχαν δερμάτινο αορήτρα και εξέφρασαν την υποψία ότι ανήκαν σε αντάρτες (παρτίζανους). Οι γλωσσολογικές του χωριού κόπιασαν πολύ αλλά καταφέρναν τελικά να πείσουν τους Γερμανούς ότι δεν υπήρχαν αντάρτες στο χωριό και έτσι δόθηκε ένα τέλος στην αγωνία των χωριανών που περιμένασαν τα χειρότερα. Παραμένει ακόμη το ερώτημα γιατί κρύφτηκαν αυτά τα όπλα μέσα στο χωριό, σε κεντρικό μάλιστα σημείο, και όχι σε κάποιο μέρος έξω (ω από το χωριό, και δημιουργήσαν έτσι ένα μεγάλο κίνδυνο για το χωριό και τους κατοίκους. Στο ερώτημα αυτό υπάρχει και μία απάντηση, αρκετά διαδεδομένη, ότι οι ανταρτικές δυνάμεις προκάλυψαν έτσι τους Γερμανούς για να ια κάψουν τα χωριά και να αναγκαστούν οι κάτοικοι να ενταχθούν στις ανταρτικές ομάδες. Είναι μια άποψη που δεν έχει αντικρούσει επαρκώς. Μια ανάλογη περίπτωση είναι και εκείνη του Δελθινάκιου, όπου ο ΕΛΑΣ είχε αποθηκευμένα όπλα στο κέντρο του Δελθινάκιου στο μαγαζί του Ναπολέοντα Παππά. Από τύχη δεν τα ανακάλυψαν οι Γερμανοί την ημέρα του Αγίου Γρηγορίου ν το 1944 που έφθασαν στο χωριό, και αυτό θεωρήθηκε θαύμα του Αγίου Γρηγορίου, γιαυτό, από τότε, καθιερώθηκε να εορτάζεται η μνήμη του σαν πολιούχου. Γιατί και πάλι αποθηκεύτηκαν όπλα σε κεντρικό σημείο του Δελθινάκιου; Η άποψη για πρόκληση προς τους Γερμανούς πάλι επανέρχεται, αν και υπάρχει και η άποψη ότι ανήκαν στο εφεδρικό ΕΛΑΣ, για τις τοπικές ανάγκες φρούρησης του χωριού. Στη περίπτωση αυτή υπάρχει και ένα σκοτεινό σημείο. Ο καταστηματούχος, αν και αριστορός, εξαφανίστηκε μετά από αυτά τα συμβάντα και λέγεται ότι εκτελέστηκε από την Οργάνωση του ΕΛΑΣ.

Για όλες αυτές τις ιστορίες με τα όπλα, με όλες τις υποψίες και απόψεις που κυκλοφορούσαν, με την απόσταση του χρόνου από τότε, χρήσιμη θα ήταν και η γνώμη των τότε αριστέρων που ασφαλώς πρέπει να γνωρίζουν πολλά περισσότερα από μένα από την οργάνωση. Κάποιος για παράδειγμα από την Κάτω Μερόπη, θα μπορούσε να εξηγήσει και να βεβαιώσει πόσα όπλα ήταν κρυμμένα εκεί από πού προέρχονταν και ποιά ήταν η τελική αποστολή τους. Η ανεύρεση είναι γεγονός, σε μια μάλιστα περίοδο, την μεταελευθερωτική, που ξεκινούσε με ελπίδες μιας νέας ειρηνικής εποχής, που μετατράπηκε τελικά σε έναν εφιάλη που τον πλήρωσε βαριά η επαρχία μας. (Συνεχίζεται)

(συνεχίζεται)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλω με εκφράσουμε της θερμές ευχαριστίες μας στους φίλους και συμπατριώτες για την συμπαράσταση, συναντίληψη, ενθάρρυνση και ενίσχυση στην εκδοτική μας προσπάθεια.

2008 στην Επέτειο του ΟΧΙ

Καταγραφή μερικών μαρτυριών και γεγονότων από τις πρώτες ώρες του Πολέμου στο Πωγωνί

Η δοκιμασία των αμάχων.

Αφήγηση Ευδοξίας Κουστολιότου

από το χωριό Ποντικάτες Πωγωνίου.

«Το πρωί στις 28 Οκτωβρίου ξυπνήσαμε από τις κανονίες που ακούγονταν. Σε λίγο έπεσε μια οβίδα στο πάνω χωριό. Μετά έπεσε μια δεύτερη στον κάτω μαχαλά, στο αλώνι του Βάρδη. Τότε αναστατώθηκε το χωριό. Πόλεμος, άρχισε ο πόλεμος, έλεγαν όλοι, κι έτρεχαν να μαζέψουν τα πράματα».

Στον πάνω μαχαλά, συνεχίζει η Ευδοξία:

«όλοι έτρεχαν να φύγουν, με ότι πρόχειρο είχαν, με φόβο στα μάτια, με τα παιδιά στην αγκαλιά. Πήραν το δρόμο στη ρίζα του βουνού προς Πωγωνιανή, ενώ κάπου-κάπου έπεφταν γύρω οβίδες. Οι κανονίες πότε σταματούσαν πότε άρχιζαν. Φεύγοντας φθάσαμε στο Βοστινιώτικο και κρυφτήκαμε στις Γούβες. Ριζώσαμε στις τρύπες του βουνού και αφοιμκραζόμασταν. Χωρίς ψωμί, χωρίς κουβέρτες, περιμέναμε να δούμε τι θα γίνει. Στο βάθος, στο Χάνι Δελθινάκι βλέπαμε να πέφτουν οβίδες. Είμασταν εκεί 10-15 οικογένειες. Περιμέναμε μέχρι το απόγευμα».

Στον κάτω μαχαλά, κατά τις 8, βγήκαν από τη μπίμπισα, που ήταν κρυμμένοι πολλοί κάτοικοι της γειτονιάς.

«Γρήγορα, λέει η Ελένη Δέρμου, μαζέψανε λίγα πράγματα, ψωμί, κουβέρτες, τα φορτώσανε στα ζώα, πήρανε και τα γελάδια μαζί κι ξεκίνησαν. Είχαν αποφασίσει να πάνε στο Γκουβέρι, το σημερινό Φαράγγι. Πέρασαν από τα Ξεράκια, το δάσος του Λαχανά και κατεβήκανε στο δρόμο της Πωγωνιανής. Πέρασαν στο ποτάμι και ανηφόρισαν για το Γκουβέρι. Εκεί τους μοίρασαν στα σπίτια όπου τους φιλοξένησαν. Οι άνθρωποι έκαναν ό, τι μπορούσαν. Ήταν κάπου 40 νοματέοι».

«Δεν γνωρίζαμε τίποτε για τους άντρες μας που ήταν στα γύρω φυλάκια μολονόσο η Ελένη Δέρμου, Ζούσαν, σκοτώθηκαν, τραυματίστηκαν, αιχμαλωτίστηκαν».

«Άρχισε η πρώτη κατοχή!»! Η «Μικρή Κατοχή»! Αυτό το γεγονός αποτελεί μία ιδιαιτερότητα του πολέμου εκείνου για το Πωγωνί και τους κατοίκους του. Με πολλά περιστατικά που δίνουν μια άλλη εικόνα του πολέμου.

Ο Ιωάννης Βοζιάρης από το χωριό Ποντικάτες, ήταν λοχίας επιστρατευμένος στο Λόχο Γιαννόπουλου στη «Μπούνα» λίγο έξω από το χωριό. Δεν μπόρεσε να δει την οικογένειά του, τη γυναίκα του και τα τρία παιδιά το Γιώργο 14 ετών, τον Αχιλλέα 10 και την μικρή εξαχρονη Βαγγελίτσα. Η οικογένεια ξεκίνησε μόνη της με το φόβο και την αγωνία, για το χωριό Γκουβέρι (Φαράγγι) όπου προσπαθούσαν να βρουν κάποιο καταφύγιο. Εκεί, σε μια απόσταση περνούσαν βιαστικοί καθώς συμπύσσονταν και οι τελευταίες ομάδες στρατιωτών από τον Λόχο Γιαννόπουλου της «Μπούνας». Και γράφει ο Αχιλλέας:

«μέσα σ' αυτούς και ο πατέρας, ο λοχίας Ιωάννης Βοζιάρης. Μας είδε, μας εκόιταξε, μ' ένα πονεμένο βλέμμα και μας είπε από μακρινή απόσταση: «να προσέχετε και καλή αντάμωση».

Δεν σταμάτησε ο πατέρας έστω και για ένα χαμό, που το είχαμε πολύ ανάγκη εκείνη τη στιγμή. Δεν σταμάτησε γιατί δεν μπορούσε να σταματήσει. Συνεχίστηκε εκεί στο δρόμο από κατοίκους χωριό Γκουβέρι, στο ύπαιθρο ή σε κάποιες καλύβες».

Αυτά όλα τα δραματικά γεγονότα συνέβαιναν εκείνες τις πρώτες ώρες της πρώτης μέρας του πολέμου, μπρός πίσω από τους στρατιώτες μας που συμπύσσονταν σύμφωνα με το σχέδιο και άφηναν εκεί στα χωριά τους, στα σπίτια τους, απροστάτευτες οικογένειες και περιουσίες.

Φορητό αυτοκίνητο στο Χάνι Δελθινάκι 1939

ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ 2009 ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΤΩΝ ΞΗΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ

Από τώρα ετοιμάζουν οι Ξηροβαλτινοί για τις 18 Αυγούστου 2009 το «ΑΝΤΑΜΩΜΑ» όλων των απανταχού Ξηροβαλτινών. Η εκδήλωση είναι αφιερωμένη στο γένος Βούδρη και θα προσκληθούν να συμμετάσχουν όλες οι γενιές που προέρχονται από το γένος αυτό από πατέρα και μητέρα. Έχει κυκλοφορήσει από τώρα πλήρες πρόγραμμα και επικαίρως θα δώσουμε τις πληροφορίες που περιέχει. Την εκδήλωση οργάνωνει η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΞΗΡΟΒΑΛΤΟΥ και η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΚΟΛΑΚΚΟ

Τόκαναν και πάλι το «αντίτι» οι Κακολακκίτες, ζωντάνεψαν το παλιό τους πανηγύρι του Αγίου Δημητρίου. Το έρημο χωριό «αναστήθηκε» αυτή τη μέρα για να τηρήσει την παλιά παράδοση στο τελευταίο πανηγύρι της χρονιάς στο Πωγώνι. Όλα με την πρόποσα τάξη από τους χωριανούς που βρέθηκαν εκεί στο προσκλητήριο και από τους φίλους και κοντοχωριανούς που τίμησαν αυτή την παράδοση. Στο παλιό καφεενάκι έστρωσαν το κοινό τραπέζι για να συνεορτάσουν απροσδόκητα πάνω από 150 άτομα και να διασκεδάσουν παλιολογικά. Αποδείχθηκε για μια ακόμη φορά ότι το χόρευε Κακολακκίτικα είναι μέσα στα γονίδια των Κακολακκικών. Αλλά και οι προσκεκλημένοι και συμμετοχοί δεν άφησαν την ευκαιρία. Αυτοί που πρωτοστατούν και συνεχίζουν αυτή την παράδοση, σε ένα χωριό με χειμερινό ψυχόμετρο μηδέν είναι πράγματι αξιέπαινοι. Βγάζοντας και τα τελευταία τους ρακοκάζανα, θα κλειδώσουν τα σπίτια τους και θα φύγουν, αλλά μέσα τους θα σιγοκαίει η στιά μαζί με την ευχή, και του χρόνου να ξαναταμώσουν. Να είναι καλά και του χρόνου με υγεία.

ΟΙ ΒΗΣΣΑΝΙΩΤΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΤΗ ΒΗΣΣΑΝΗ

Με οργανωμένη εκδρομή οι Βησσανιώτες από Αθήνα και Θεσσαλονίκη θα γιορτάσουν τον Πολιούχο τους Άγιο Νικόλαο στη Βήσσανη. Χειμωνιάτικες εκδηλώσεις που θερμαίνουν τη νοσταλγία και δυναμώνουν τους δεσμούς των αποδήμων με τη γενέτειρα.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Εκδήλωση με τσάι, οργάνωνει η Ομοσπονδία μας στην Αθήνα στο ξενοδοχείο ΧΙΛΤΟΝ, στη αίθουσα «Εσπερίδες»

Το Σάββατο 20 Δεκεμβρίου 2008

Απόγευμα 6 - 9

Είσοδος ελεύθερη

Κύριο θέμα της εκδήλωσης: «το Πωγώνι έχει μέλλον»

Κατά την εκδήλωση θα τιμηθεί ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης για το συνολικό έργο του για την επαρχία μας.

ΣΤΗ ΜΕΡΟΠΗ

Λειτουργεί το καφεενείο στο ΜΕΣΟΧΩΡΙ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

Με την παραδοσιακή εξυπηρέτηση

και με τις γνωστές νοστιμιές

Τηλέφωνο 26570-31543 Κινητό 6944125522

ΑΝΟΙΞΕ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ

«Το στέκι του καρδάση» στην Πωγωνιανή

(Το παλιό μαγέριχο του Τόμου)

Καφέ-ψησταριά

Καθημερινά

Τηλέφωνα: 26570- 31416 Κινητό 6974106569

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ

- * Ο μετεωρολογικός Οκτώβρης πιστός στην παράδοση!
- * Ευχάριστος, δροσερός με λίγες βροχές.
- * Και το μικρό καλοκαιράκι στις μέρες του.
- * Ο Αη-Δημητράκης με το όνομα!
- * Και τα λουλούδια του τις αδημητρίες του.
- * Και από κοντά και οι διώχνες στις μέρες τους.
- * Για τους ξεχασμένους παραθεριστές.
- * Να γυρίσουν στη βάση τους!

- * Για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ τα συνθήματά μας!
- * Για το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό.
- * Ας ξεκινήσουμε και στα μέρη μας.
- * Αλλού είναι στην πρωτοπορία
- * Ένα Κίνημα που φουντώνει.
- * Όσοι πιστοί προσέλθετε.
- * Οι σελίδες μας ανοιχτές

- * Πήραν φωτιά τα...καζανοστάσια!
- * Και η τσιπουροπαραγωγή προβλέπεται μεγάλη
- * Και να μη ρωτάμε που βρέθηκαν τα σταφύλια!
- * Ας είναι καλά η Πελοπόννησος!
- * Και λίγα οι περγουλιές μας!
- * Η παράδοση να κρατιέται.

- * Και στο ερμηκλήσι του Αγίου Χαράλαμπου έφθασαν οι υλοτόμοι
- * Εξωκλήσι του Παλαιοπύργου.
- * Και έκοψαν και ταγμένες βελανιδιές.
- * Ας μη γράψω περισσότερα.
- * Ας τους κράξουν και άλλοι.
- * Οι νοικοκυραίοι και οι Επίτροποι
- * Η οργή του Αγίου δεν θα αργήσει.

- * Στο Χάνι του Τάγματός μας
- * Ούτε μια απλή τελετή για το ΟΧΙ.
- * Κι ας γράφτηκε εκεί η πρώτη σελίδα.
- * Από τα Πωγωνήσια παιδιά.
- * Γράφουμε λίγα από το Χρονικό του Τάγματος.
- * Να μη ξεχαστούν.

- * Πάμε Αργυρόκαστρο;
- * Σύντομα θα το λέμε και...Ευρωπαϊκά!
- * Να πιούμε ένα τσίπουρο.... «Καστρινά»!
- * Όπως τόλεγαν οι παλιοί.
- * Τότε που το Πωγώνι ήταν μπροστά.
- * Σε ανάπτυξη και προκοπή.

- * Καποδιστριακά σε αναμονή
- * Κάποιοι δουλεύουν κάτω από το τραπέζι!
- * Θα γίνει ή δεν θα γίνει ο Β' Καποδιστριας;
- * Είναι και αυτό μια ιδέα.
- * Κάποιοι μοιράζουν και μόνιμες....αντιδημαρχίες!
- * Στον τόπο τους.
- * Η εξουσιολαγνεία έγινε Καποδιστριακό αμάρτημα.
- * Ας θυμούνται την αρχαία σοφία
- * «Ουκ ες αεί άρχειν»!

- * Αλλά η εποχή έχει πολύ...οινόπνευμα!
- * Οι τσιπουρογιορτές πληθύνονται!
- * Οινόπνευμα και...πνεύμα στο αποκορύφωμα!
- * Και πέρα οι σκοτούρες
- * Και η...οικονομική κρίση!
- * Πέρα βρέχει και

Καλή Καρδιά!!

K.X.K.

«VILLA PAPPAS»
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΝΑΛΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τηλ. 26820 - 51820

Πανοραμική θέα στο Ιόνιο Αιωνόβιες βελανιδιές

Τουριστικός Σύμβουλος: ΑΝΤΩΝΗΣ Μ. ΠΑΠΠΑΣ
Τ. Δικηγόρος & Ταξιδευτής - Κινητό: 6978585926